

"Ya aşkla hüsündür, ya hamâset ve şehâmet, ya tasvir-i hakikat. İşte yabanî edepse, hamâset noktasında hakperestliğı etmez." ifadesini izah eder misiniz?

"Kendindeki mihengi ona ayar edemez. Edebiyatta vardır üç meydan-ı cevelân; onlar içinde gezer, haricine çıkamaz."

"Ya aşkla hüsündür, ya hamâset ve şehâmet, ya tasvir-i hakikat. İşte yabanî edepse, hamâset noktasında hakperestliğı etmez."(1)

Müminin kalbinde ve nazarında iman ve hidayet hükmettiğı için, hadiselere ve olaylara iman ve hidayet temelinde bakıyor ve buna uygun eserler ve sanatlar üretiyor. Mümin, eğitimden sanata, edebiyattan tefekküre kadar her alanda Kur'anî bir nazar ve terbiye ile bakıyor, nazar ve bakışı da ona göre şekilleniyor.

Kafirin kalbinde ve nazarında ise küfrü netice veren menfi felsefe hükmettiğı için, hadislere ve olaylara küfür ve menfi felsefe temelinde bakıyor ve buna uygun sanat ve eserler üretiyor. Eğitimden sanata, edebiyattan tefekküre bütün alanlarda bu bakış açısına göre şekilleniyor. Yani iki bakışta da kalp ve nazarda ne varsa, esere de o yansıyor, eser ona göre kıymetleniyor.

Mesela, bunların edebiyat alanı üç konu ile sınırlıdır, bunun dışına çıkamazlar. Edebiyattaki konuları ya güzellikler ve ona olan aşk, ya kahramanlık ve yiğitlik ya da hakikatin tasvir ve betimlenmesi şeklindedir. Bunların dışında ulvi ve yüksek hakikatleri göremez ve işleyemezler.

(1) bk. [Sözler, Lemeât.](#)